

226: Kurban Etlerini Üç Günden Fazla Tutmak

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, Kurban etinin 3 gün içinde tüketilmesiyle ilgili kesin emir var mı?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Muhterem kardeşim kurban etinin üç günden fazla saklanılmasını neyheden sahih rivayetler vardır. İmam el-Buhari ve İmam Muslim (*rahimehumallah*)'ın tahric ettikleri hadiste Ali (*radiyallahu anhu*) insanlara şöyle hitab etmiştir: "Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) kurban etlerinizden üç günden fazla yemeyi men etmiştir." Ve ibni Ömer (*radiyallahu anhuma*)'nın şöyle dediğini tahric etmişlerdir: "Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurdu: **"Üç gün sürece kurban etlerinizden yiye."**

Ancak üç günden fazla saklama ve yeme yasağını Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) daha sonra kaldırmıştır.

İmam Muslim (*rahimehullah*)'ın Bureyde (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur:

نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا وَنَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الْأَضَاحِيِّ فَوْقَ ثَلَاثٍ
فَأَمْسِكُوا مَا بَدَأَ لَكُمْ وَنَهَيْتُكُمْ عَنِ النَّبِيذِ إِلَّا فِي سِقَاءٍ فَاشْرَبُوا فِي الْأَسْقِيَةِ كُلِّهَا وَلَا
تَشْرَبُوا مُسْكِرًا

"Ben, sizi kabirleri ziyaretten menetmiştim, artık onları ziyaret edin. Kurban etlerini üç günden fazla tutmaktan menetmiştim, onları da münasip gördüğünüz zamana kadar tutun. Kırba hariç diğer kaplara hurma sırası koymanızı menetmiştim. Bundan böyle bütün kaplardan sıra içebilirsiniz. Yalnız sarhoşluk veren içkileri içmeyin!"

Ve Cabir bin Abdullah (*radiyallahu anhuma*)'nın şöyle dediğini tahric etmiştir:

نَهَى عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الضَّحَايَا بَعْدَ ثَلَاثٍ ثُمَّ قَالَ بَعْدُ « كُلُوا وَتَزَوَّدُوا وَادَّخِرُوا

Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) üç günden sonra kurban etinden yemeyi nehyetmişti. Sonra **"Yiyin ve azıklaşın ve saklayın"** buyurdu.

Ve Abdullah bin Ebi Bekr (*rahimehullah*)'tan şöyle tahric etmiştir:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَاقِدٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الضَّحَايَا بَعْدَ ثَلَاثٍ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِعِمْرَةَ فَقَالَتْ صَدَقَ سَمِعْتُ عَائِشَةَ تَقُولُ دَفَّ أَهْلُ أُبَيَاتٍ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ حِضْرَةَ الْأَضْحَى زَمَنَ رَسُولِ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - « ادَّخِرُوا ثَلَاثًا ثُمَّ تَصَدَّقُوا بِمَا بَقِيَ ». فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ النَّاسَ يَتَخَذُونَ الْأَسْقِيَةَ مِنْ ضَحَايَاهُمْ وَيَحْمِلُونَ مِنْهَا الْوَدَكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - « وَمَا ذَاكَ ». قَالُوا نَهَيْتَ أَنْ تُؤْكَلَ لُحُومُ الضَّحَايَا بَعْدَ ثَلَاثٍ. فَقَالَ « إِنَّمَا نَهَيْتُكُمْ مِنْ أَجْلِ الدَّافَةِ الَّتِي دَفَّتْ فَكُلُوا وَادَّخِرُوا وَتَصَدَّقُوا

Abdullah bin Vâkîd (radiyallahu anhu) şöyle demiş: “Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) üç günden sonra kurban etlerini yemekten nehyetti.” Abdullah bin Ebi Bekr “Ben bunu Amra'ya anlattığımda “Doğru söylemiş! Ben Aişe'yi şöyle söylerken işittim” dedi. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında bayram günü çöl halkı dolup taşı. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **“Üç gün (et) biriktirin, sonra kalanı tasadduk edin!”** Bundan bir müddet sonra ashab “Ya Rasûlullah! İnsanlar su tulumlarını kurbanlarından yapıyor ve yağlarını alıyor” dediler. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem): **“Ne o?”** diye sorunca “Sen kurban etlerinin üç günden sonra yenmesini yasak ettin” dediler. Bunun üzerine Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) **“Ben size ancak şu toplanan zayıf bedevilerden dolayı men ettim. Artık yiyin, biriktirin ve tasadduk edin!”** buyurdu.”

Hafız Ebu Zekerîyye en-Nevevî (rahimehullah) şöyle der: “Kadı iyad şöyle dedi: “Ulema bu hadislerle amel etmekte ihtilaf etmiştir. Bir grup kurban etini saklamak ve ondan üç günden fazla yemek haramdır demiştir. Ali bin Ebi Talib ve ibni Ömer böyle demiştir. Cumhur ulemaya göre kurban etini saklamak ve üç günden fazla ondan yemek mubahtır. Yasaklayan hadisler ise neshi çok açık ifade eden hadislerle nesh edilmişlerdir. Özellikle Bureyde hadisi neshi açık ortaya koyuyor. Bu sünnetin sünnetle neshedilme türündendir. Bir grup âlimler de şöyle demiştir: Mensûh değildir lakin yasak bir illetten ötürü var olmuştu. Dolayısıyla illet kalktığında nehiy de kalkmıştır. Kerahet bugüne kadar bakidir lakin haram değildir. Şayet bugünde böyle bir durum vaki olsa aynı şekilde insanlara dağıtılır. Bu âlimler Ali ve ibni Ömer’in görüşünü de bu manaya hamletmişlerdir.”

Sonra Hafız en-Nevevî (rahimehullah) şöyle der: “Sahih olan nehyin mutlak

surette neshedilmiş olmasıdır. Ne haramlığı ve ne de keraheti kalmamıştır. Kurban etlerini üç günden fazla saklamak ve istediği zamana kadar yemek artık mubahtır. Bureyde ve diğer hadisler bunu tasrih etmektedir.” (Şerhu Sahihi Muslim 7/3054)

İmam eş-Şevkani (*rahimehullah*) en-Nevevi (*rahimehullah*)’ın zikrettiği muhtelif görüşleri aynen saydıktan sonra şöyle diyor: “Bu mevzuda ihtilaf edenlerin asrından sonra âlimler kurban etinin üç günden fazla saklanması ve yenilmesinde icma etmiştir. Onlardan sonra bu görüşe varan kimse bilmiyorum.” (Neylu’l-Evtar 6/2672)

Bu sözü Ebu Bekir el-Hazimi (*rahimehullah*)’ın İmam eş-Şafii (*rahimehullah*)’tan naklettiği söz de destekliyor. İmam eş-Şafii (*rahimehullah*) nehyi içeren Ali ve Abdullah bin Vâkîd hadisleri hakkında şöyle diyor: “Bu hadisler iki şey göstermektedir:

Birincisi: Ali nehyi Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’den işitmiştir. Ve nehiy Abdullah bin Vâkîd’e ulaşmıştır.

İkincisi: Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) sonradan buna ruhsat vermiş olması ne Ali’ye ve ne de Abdullah bin Vâkîd’a ulaşmamıştır. Aksi takdirde nehye varmazlarda çünkü nehiy neshedilmiştir.” (el-İtibaru fi’n-Nâsihi ve’l-Mensûhi mine’l-Esâr 297)

Bunun için İmam ibni Abdulber (*rahimehullah*) bu hususta icmayı açık ifade ederek şöyle demiştir: “Kurban etlerin üç günden fazla yenmesinin caiz olmasında ve bu konuda varit olan nehyin mensûh olmasında fukehanın ihtilafı yoktur.” (et-Temhîd 3/216)

Velhasıl muhterem kardeşim kurban etlerini üç günden sonraya saklamakta ve yemekte bir beis yoktur. Allah-u Âlem.